

Gemeente
Amsterdam

Leerlingenprognose SBO en SO

2017/'18

Onderzoek, Informatie en Statistiek

In opdracht van: Onderwijs, Jeugd en Zorg

Projectnummer: 17352

Manilde van der Oord

Lotje Cohen

Bezoekadres: Oudezijds Voorburgwal 300

Postbus 658, 1000 AR Amsterdam

m.van.der.oord@amsterdam.nl

Telefoon 020 251 0323

www.ois.amsterdam.nl

Amsterdam, april 2018

Foto voorzijde: VM Stadstimmertuin, fotograaf Richard Mouw (2017)

Inhoud

Inleiding	4
1 Leerlingenprognose SBO en SO 2017/'18	5
1.1 Leerlingenprognose 2017/'18	5
1.2 Prognose van de basisgeneratie	6
2 Werkwijze 2017/'18	9

Inleiding

Sinds enkele jaren maakt Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) in opdracht van Onderwijs, Jeugd en Zorg (OJZ) Amsterdamse leerlingenprognoses voor het basisonderwijs (BO), voortgezet onderwijs (VO), speciaal basisonderwijs (SBO) en speciaal onderwijs (SO)¹. Binnen het speciaal onderwijs (SO) wordt nog een onderverdeling gemaakt tussen speciaal onderwijs (SO) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO). De leerlingenprognose geeft inzicht in hoeveel leerlingen basisscholen in de komende jaren mogen verwachten op basis van de gesignaleerde demografische ontwikkelingen. De prognose wordt onder meer gebruikt voor de planning van huisvesting van scholen.

OIS gebruikt het programma G4pro van het bedrijf Pronexus om de leerlingenprognose te maken. Gegevens die dit programma gebruikt voor de prognoses zijn de bevolkingsprognose over de omvang van de bevolking naar leeftijd en wijken (OIS), de integrale 1 oktobertelling van de aantallen leerlingen per school per leeftijd en het woongebied van de leerlingen (DUO/ERISA).

In opdracht van OJZ heeft OIS voor schooljaar 2017/'18 voor de vijfde keer een leerlingenprognose gemaakt, die in deze rapportage wordt weergegeven. In het eerste hoofdstuk wordt de nieuwe leerlingenprognose gepresenteerd gevolgd door een korte analyse van de verwachte ontwikkelingen per SBO of SO-soort en de basisgeneratie. Het tweede hoofdstuk geeft een overzicht van de verschillende uitgangspunten, aanpassingen vooraf en de aannames van het G4pro programma voor de lange termijn voor de leerlingenprognose.

¹ OIS, *Leerlingenprognose 2016/'17 BO*, Amsterdam, maart 2017 & OIS, *Leerlingenprognose 2016/'17 VO*, Amsterdam, maart 2017 & OIS, *Leerlingenprognose speciaal onderwijs 2016/'17*, Amsterdam, april 2017

1 Leerlingenprognose SBO en SO 2017/'18

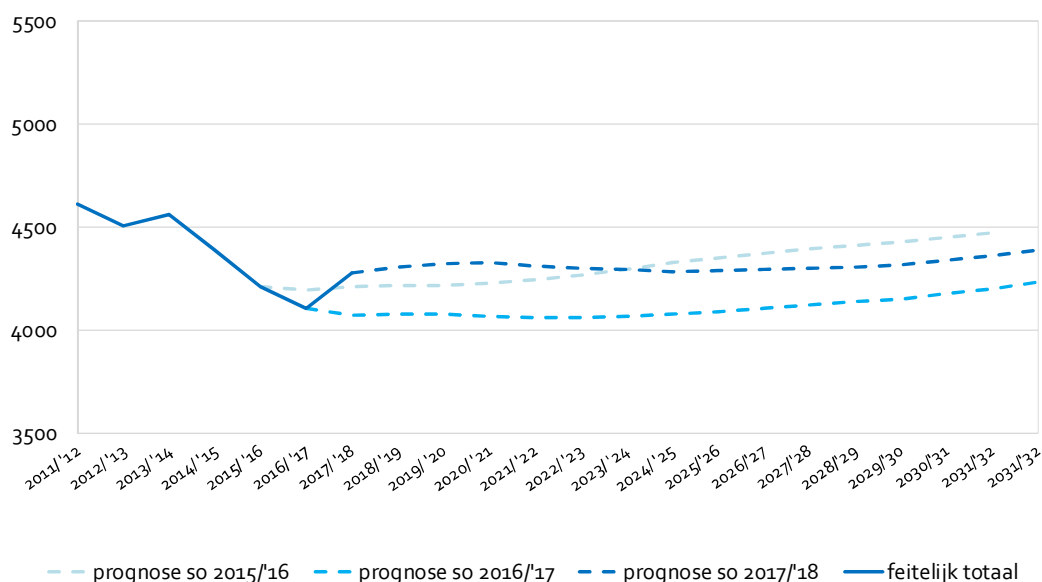
In dit hoofdstuk presenteren we de leerlingenprognose SBO en SO 2017/'18. In de eerste paragraaf vergelijken we het totaal aantal geprognostiseerde leerlingen met de leerlingenprognose van vorig jaar. In de tweede paragraaf wordt de jongste bevolkingsprognose van de SBO, SO en VSO basisgeneraties (2018) besproken. Als bijlage bij dit rapport hoort een Exceltabel met daarin de leerlingenprognose SBO en SO 2017/'18 per school.

1.1 Leerlingenprognose 2017/'18

Het afgelopen jaar is het aantal leerlingen dat in Amsterdam SBO of SO onderwijs volgt met 171 leerlingen toegenomen ten opzichte van de telling een jaar eerder: van 4.106 in 2016 naar 4.277 in 2017. In de jongste leerlingenprognose is deze groei, met een afvlakkende trend van drie jaar, meegenomen.

De prognose laat zien dat het leerlingenaantal naar verwachting tot en met 2021/'22 licht zal groeien, tot 2027/'28 stabiel blijft en daarna heel licht zal groeien met ongeveer 140 leerlingen in 2032/'33: van 4.277 in schooljaar 2017/'18 tot 4.418 in 2032/'33 (+3%). Dit leidt in vergelijking met de vorige prognose tot ongeveer 224 leerlingen meer in schooljaar 2026/'27 (figuur 1.1).

Figuur 1.1 Leerlingenprognose SBO en SO 2017/'18 in vergelijking met eerdere prognoses (aantallen)

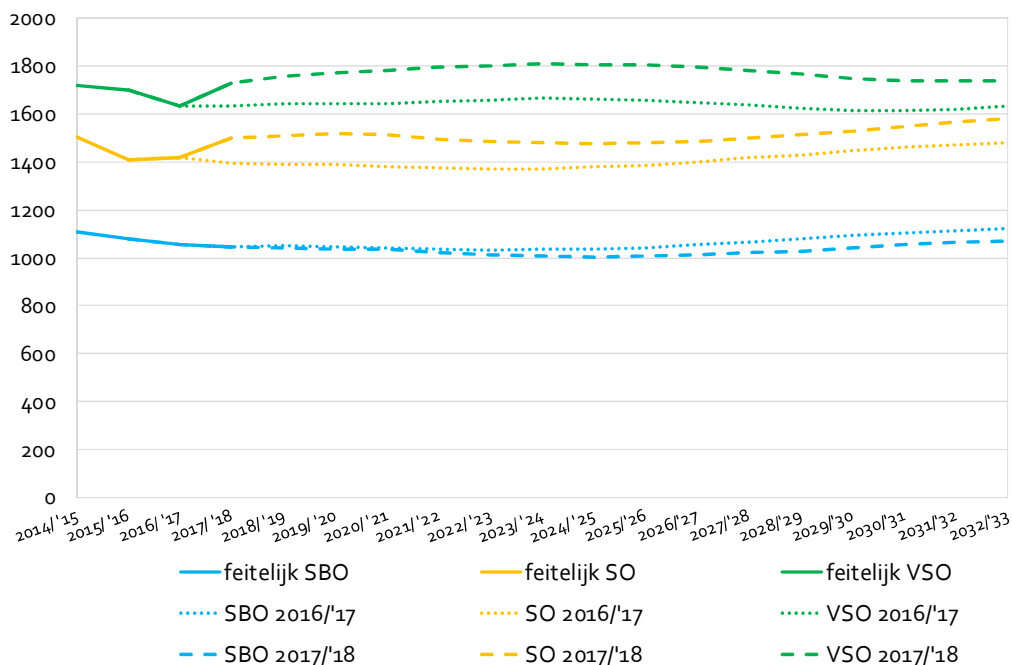

bron: OIS

Bij het speciaal basisonderwijs (SBO) heeft de afnemende trend van de afgelopen twee jaar zich dit jaar voortgezet. Samen met een komende jaren afnemende basisgeneratie PO resulteert dit in een iets lagere leerlingenprognose voor het SBO dan vorig jaar: 51 leerlingen minder in 2032/'33.

Bij de SO-soorten voortgezet speciaal onderwijs (VSO) en speciaal onderwijs (SO) is het aantal leerlingen afgelopen jaar hoger dan eerder verwacht. Daarnaast zal de VO basisgeneratie de komende jaren nog blijven groeien. De verwachting van het toekomstig aantal leerlingen ligt hierdoor hoger dan in de prognose 2016/'17: voor het SO en VSO respectievelijk 102 en 108 leerlingen meer in 2032/'33 (figuur 1.2).

Figuur 1.2 Leerlingenprognose SBO en SO 2017/'18 in vergelijking met leerlingenprognose 2016/'17

bron: OIS

1.2 Prognose van de basisgeneratie

De kern van de leerlingenprognose is de basisgeneratie. Voor het SBO en SO is dat de PO basisgeneratie: alle 4 t/m 11-jarigen plus 30% van de 12-jarigen en voor de voortgezet speciaal onderwijs scholen de VO basisgeneratie: 70% van de 12-jarigen en alle 13 t/m 18 jarigen. De prognose van de basisgeneratie vloeit direct voort uit de jaarlijkse Amsterdamse [bevolkingsprognose](#)². Hierin worden op basis van recente ontwikkelingen aannames gedaan over de toekomstige trends rond geboorte, sterfte en migratie.

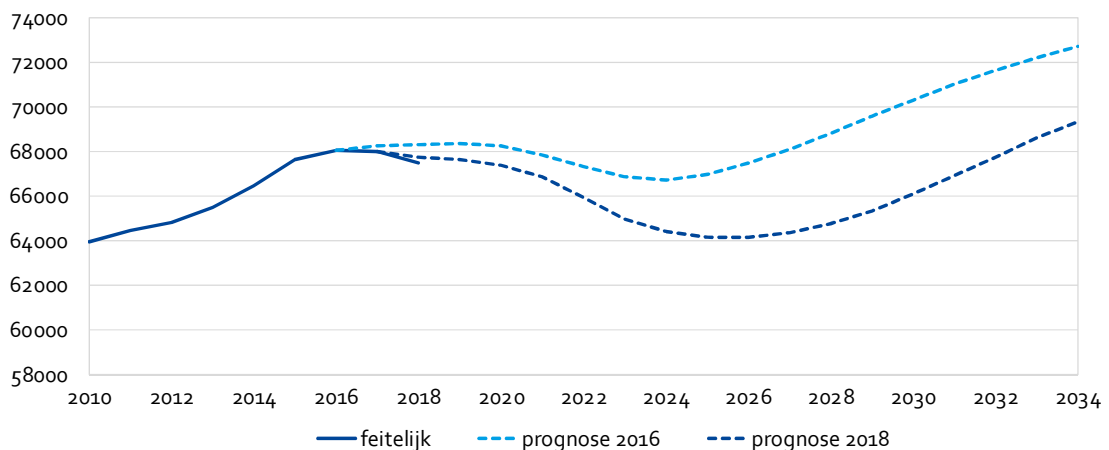
² www.ois.amsterdam.nl/nieuws/download/1683/2018_bevolkingsprognose%202018%202040.pdf

PO basisgeneratie

De belangrijkste demografische ontwikkeling voor de SBO en SO scholen is dat de leeftijdsgroep van 4 tot en met 12 jaar de komende jaren gaat afnemen. Op 1 januari 2018 behoorden 67.483 kinderen tot de PO basisgeneratie; in 2026 zijn dat er naar verwachting 64.153. De nieuwe prognose komt lager uit dan de vorige. In 2034 behoren 69.327 kinderen tot de basisgeneratie; ruim 3.300 minder dan in de vorige prognose werd verwacht (72.708).

Dat de huidige prognose lager uitkomt heeft te maken met de verdere toename van het vertrek van jonge gezinnen uit de stad. De verwachting is dat dit vertrek ook de komende jaren fors zal zijn. In de nieuwe prognose komt het aantal vertrekkende kinderen tot 2034 dan ook hoger uit dan in de vorige prognose. Na 2026 gaat het aantal kinderen dat tot de PO basisgeneratie behoort naar verwachting weer toenemen. Die groei is grotendeels het gevolg van de woningbouw³.

Figuur 1.3 Basisgeneratie PO, aantallen (feitelijk t/m 2018, prognose daarna)

bron: OIS

In de bevolkingsprognose wordt rekening gehouden met de bouw van nieuwe woningen. Naar verwachting telt de stad in 2025 ruim 472.000 woningen, 44.500 meer dan in 2017. In de vorige prognose gingen we uit van 468.000 woningen. In 2034 staat de teller op 506.700; bijna 10.000 meer dan in de vorige prognose verwacht werd.

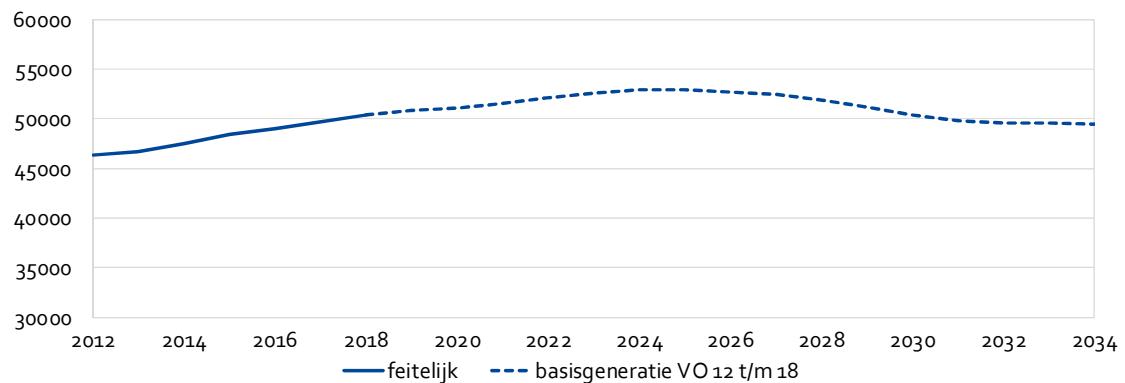
De hogere woningbouwambitie tot 2033 leidt echter niet direct tot een hogere basisgeneratie in 2034. De extra woningen die op korte termijn (tot 2020) gebouwd worden zouden vanaf zo'n 5 jaar na oplevering tot een groei van de basisgeneratie PO en vanaf zo'n 14 jaar tot een groei van de VO basisgeneratie kunnen leiden, maar dit effect wordt geremd door het toegenomen vertrek van jonge gezinnen uit de stad.

³ Bouw- en sloopplannen voor woningen met een leeftijdsspecifieke doelgroep, zoals studenten en ouderen, worden in de wijkprognose apart gehouden. Deze woningen tellen niet mee in de doorberekening van de kansen op geboorte, sterfte, vestiging en vertrek, omdat verondersteld wordt dat de populatie in deze woningen stabiel blijft qua omvang en gemiddelde leeftijd.

VO basisgeneratie

De belangrijkste ontwikkeling voor het voorgezet speciaal onderwijs is dat de leeftijdsgroep van 12 tot en met 18 jaar de komende jaren zal blijven groeien en vanaf 2024 gaat afnemen (zie figuur 1.4). In januari 2018 bestond de VO basisgeneratie uit 50.400 kinderen. In 2025 zijn dat er naar verwachting 52.900 en voor 2034 wordt een aantal van 49.500 kinderen verwacht.

Figuur 1.4 VO Basisgeneratie, feitelijk (tot 2018) en volgens prognose (aantallen)

bron: OIS bevolkingsprognose 2018

De afname van het aantal kinderen in de VO basisgeneratie vanaf 2024 is een gevolg van het steeds verder toegenomen vertrek uit de stad van gezinnen met jonge kinderen sinds 2014. In de periode 2005-2013 vertrokken jaarlijks zo'n 30.000 Amsterdammers naar een woonplaats elders in Nederland. In 2014, toen de woningmarkt weer aantrok, waren dat er ruim 35.000. In de jaren daarna bleef het vertrek toenemen tot 44.600 in 2017.

2 Werkwijze 2017/'18

Bij het maken van de leerlingenprognose zijn er verschillende veronderstellingen en aanpassingen gedaan. In dit hoofdstuk beschrijven we deze: als eerste de algemene uitgangspunten, daarna de aanpassingen die we vooraf hebben toegepast en als laatste de aannames van het G4pro programma voor de lange termijnprognose.

Algemene uitgangspunten

- De aannames en prognose voor het speciaal basisonderwijs (SBO) en het speciaal onderwijs (SO en VSO) worden gemaakt op stadsdeelniveau. Deze scholen hebben namelijk, net zoals scholen voor voortgezet onderwijs, een groter voedingsgebied dan een (basis)school met regulier onderwijs.
- SBO-scholen zijn onderdeel van samenwerkingsverbanden van een aantal basisscholen. De 'voedingsgebieden' van een bepaalde SBO-school zijn de instellingen die tot het samenwerkingsverband behoren waar ook de SBO-school deel vanuit maakt. De herkomst van de SBO leerlingen verschilt daardoor met die van andere onderwijssoorten omdat er geen voedingsgebieden maar voedingsscholen en samenwerkingsverbanden zijn.

Het is mogelijk om een aparte prognose voor het SBO te maken via een prognosemethodiek die op het SBO is toegesneden. Om een aparte SBO prognose te maken moeten er gegevens beschikbaar zijn van het aantal leerlingen per basisschool dat is doorverwezen naar een SBO-school en prognosedata van de verwijzende BO-instellingen. Deze gegevens zijn niet standaard bij OIS of OJZ aanwezig.

Daarom is er in overleg met OJZ voor gekozen om de prognose voor het speciaal basisonderwijs net als voorgaande jaren volgens dezelfde methode te maken als de andere speciaal onderwijs scholen.

- Voor het (voortgezet) speciaal onderwijs geldt een andere plaatsingsprocedure dan voor het reguliere onderwijs. Het is de verantwoordelijkheid van de school waar een leerling zich aanmeldt om een passende plek te vinden.

Bij een aanmelding voor het speciaal onderwijs moet de school onderzoeken of het kind de ondersteuning die de school biedt echt nodig heeft. Hiervoor kan de school informatie vragen over de beperking van het kind en de begeleiding die het nodig heeft. Voordat de school het kind toelaat, moet de school bij het aangesloten samenwerkingsverband een toelaatbaarheidsverklaring aanvragen. Deskundigen adviseren het samenwerkingsverband of het kind (voortgezet) speciaal onderwijs nodig heeft. Is het kind niet aangewezen op speciaal onderwijs? Dan zoekt de school naar een andere (reguliere) school die de juiste begeleiding kan bieden. Bij kinderen die blind of slechtziend zijn (cluster 1) of doof, slechthorend zijn of ernstige spraak-taalmoeilijkheden (cluster 2) hebben, onderzoekt de Commissie voor Onderzoek of het voldoet aan de toelatingseisen die voor speciaal onderwijs gelden.

Deze aparte aanmeldingsprocedure zorgen voor beleidsafhankelijke belangstellingspercentages.

- Als input voor de leerlingenprognose voor de leerlingen die niet in Amsterdam wonen maar in omliggende gemeentes gebruiken we de bevolkingsprognose van Pronexus oktober 2017.

Aanpassingen vooraf

- Als basis voor de woonplek van de leerling is voor 2015 als bron Erisa gebruikt. Voor 2016 en 2017 is, vanwege 100% aansluiting bij de 1 oktober telling, de door DUO aan OJZ geleverde 'voorlopige tellingen ten behoeve van leerlingenprognose' gebruikt. De teldata van DUO is de bron voor de totalen per school (voorlopige tellingen voor 1 oktober 2017 en definitieve tellingen voor 1 oktober 2016 en 2015). Omdat er kleine verschillen zijn tussen de schooltotalen op basis van Erisa met de schooltotalen op basis van DUO teldata, worden de woongegevens gewogen zodat ze overeen komen met de DUO telgegevens per school.
- In overleg en in samenwerking met OJZ hebben we in het geval van fusies of andere samenwerkingsvormen de historie van enkele scholen/BRIN-nummers samengevoegd.
 - De Tytlyschool SO (20WV00SO) en de Mytlyschool SO (20WU00) zijn in 2015 samengegaan in Drostenburg (20WV00SO). In schooljaar 2016/17 heeft het Orion College Zuidoost het Brin-nummer 20WU00 overgenomen.
 - De Dr Coronel SO (20WX00) en de Noteboomschool (20WW00) zijn gefuseerd tot 1 school: de Coronel Noteboom school (20WW00). In schooljaar 2016/17 zijn deze samengegaan in Drostenburg (20WV00SO) en heeft het Orion College West het Brin-nummer 20WW00 overgenomen.
 - Per oktober 2017 is Altra college Noord (07IQ07) samengevoegd met Altra college Zuidoost (07IQ09).
- Per 1 januari 2016 is de Altra College afdeling Amsterbake (07IQ01) naar een locatie buiten Amsterdam verhuisd. De leerlingen op deze locatie zijn mee verhuisd.
- Vanaf 01-08-2017 is het totale VierTaal College Amsterdam gevestigd op één locatie op de Zekeringsstraat 45 in Westpoort.
- Vanaf de telling 1 oktober 2017 heeft de Alphons Laudy, naast de twee al bestaande vestigingen Alphons Laudy (so afdeling – 14UA00) en Alphons Laudy (vso afdeling – 14UA02), een nieuwe vestiging op de Winterdijkstraat onder het nieuwe brin-nummer 14UA03 So Alphons Laudy Amsterdam.
- Om de juiste basisgeneratie door G4pro te kunnen laten toekennen is een splitsing nodig van de gecombineerde SO en VSO scholen. Op basis van de indicaties is elke school gesplitst in twee afzonderlijke scholen; een voor de indicaties SO en een voor de indicaties VSO met de bijbehorende DUO telling en woonlocatie van de leerlingen. De splitsing is gemaakt op basis van de primair onderwijssoort dan wel de leeftijd van de leerling; SO alle leerlingen in onderwijssoort SO of als niet beschikbaar jonger dan 12 jaar, VSO alle leerlingen in onderwijssoort VSO of als niet beschikbaar ouder dan of gelijk aan 12 jaar. Het gaat om de volgende scholen:

- 17GW30 Kentalis Signis (voorheen Joh C Ammanschool genoemd): gesplitst in een SO (17GW30SO) en een VSO (17GW30VSO) deel.
- 20WV00 Tytylschool (sinds 1 okt 2013 een SO/VSO school) gesplitst in 20WV00SO en 20WV00VSO.
- 25HD01 KIOSB school: werd in het verleden gesplitst in een 25HD01SO en 25HD01VSO. In het schooljaar 2016-2017 is het SO echter tijdelijk ondergebracht in de school in Huizen en is daarom niet meer opgenomen in de 1 oktober 2016 DUO telling. Het totaal aantal leerlingen van 2015 zijn vanwege de KIOSB SO afdeling, gecorrigeerd.

Aannames in softwarepakket G4pro voor de lange termijn prognose

- De eerste stap in G4pro is het bepalen van de basisgeneratie uit de bevolkingsprognose van OIS. Voor het speciaal onderwijs zijn er twee basisgeneraties. Een voor de SBO en SO scholen (alle 4 t/m 11-jarigen plus 30% van de 12-jarigen) en een voor de voortgezet speciaal onderwijs scholen (70% van de 12-jarigen en alle 13 t/m 18 jarigen).
- Vervolgens wordt informatie over het woonstadsdeel van de leerling gecorrigeerd met de telgegevens van 1 oktober.
- Belangstellingspercentage voor de scholen per voedingsgebied (stadsdeel) worden vervolgens op basis van de voedingsgebieden van de scholen bepaald.
- Op basis van de belangstellingspercentages en de basisgeneratie wordt vervolgens de langetermijnprognose per school berekend. Voor het speciaal (voortgezet) onderwijs en ook voor het speciaal basisonderwijs is het belangstellingpercentage zeer beleidsafhankelijk. In de Speciaal Onderwijs leerlingenprognose van 2013/'14 zijn we uitgegaan van de belangstelling van het laatste jaar. In alle daaropvolgende prognoses zijn we vanwege de dalende trend, vooral binnen het speciaal basisonderwijs, uitgegaan van een afvlakkende driejarige trend.

Een afvlakkende driejarige trend betekent dat het verschil tussen het laatst waargenomen belangstellingspercentage wordt vergeleken met het belangstellingspercentage van twee jaar eerder. Dit verschil wordt gedeeld door 2 tot de macht 2 (4) en wordt opgeteld bij het laatst waargenomen belangstellingspercentage, dit geeft de belangstelling van het eerste prognosejaar. Het tweede prognosejaar is het eerste prognosejaar plus het verschil tussen het eerste prognosejaar en twee jaar eerder gedeeld door 2 tot de macht 3. Het derde prognosejaar is het tweede prognosejaar plus het verschil van twee jaar eerder gedeeld door 2 tot de macht 4.

Uitgewerkt voor bijvoorbeeld de Tobiasschool SBO, waar de belangstelling uit stadsdeel West de laatste drie jaar iets is toegenomen:

Tabel 2.1 Belangstellingspercentage Tobiasschool SBO uit de West

	2015/'16	2016/'17	2017/'18	2018/'19	2019/'20	2020/'21
West	0,052	0,104	0,118	0,135	0,139	0,140

bron: OJZ, DUO en OIS

Het verschil in belangstelling tussen 2017/'18 en 2015/'16 in West is $(0,118 - 0,052) = 0,066$. Een kwart hier van wordt opgeteld bij het belangstellingspercentage van 2017/'18 $(0,066 / 2^2 + 0,105)$ geeft 0,135%, de belangstelling in het eerste prognose jaar 2018/'19 uit West

voor de Tobiasschool. In 2018/'19 is het uitgangspunt 0,111 wat wordt vergeleken met 2016/'17. Dit verschil wordt gedeeld door 2 tot de macht 3 en opgeteld bij het percentage van 2018/'19, dit is het belangstellingspercentage voor 2019/'20.

Gemeente Amsterdam

Onderzoek, Informatie en Statistiek

Bezoekadres:
Oudezijds Voorburgwal 300
1012 GL Amsterdam

Postbus 658
1000 AR Amsterdam

www.ois.amsterdam.nl